

SANT LLORENÇ DE MAÇANET DE LA SELVA. Absis fortificat.

El temple consta de dues naus, la principal i la lateral del costat sud. Ambdues estan cobertes amb volta de canó, lleugerament apuntada i reforçades amb arcs torals. Estan capçades, respectivament, per un absis i per una absidiola semicirculars. Al mur sud s'obre una senzilla porta, precedida d'un atri que és posterior. Els absis tenien exteriorment decoració llombarda. Adossat al mur nord hi ha un campanar de torre de planta quadrada. Té dues obertures a cada cara, una teulada piramidal i un cos de planta circular per a l'escala.

Per evitar degoters, a sobre de les naus es van afegir unes golfes que posteriorment, al segle XIV, van ser utilitzades com a fortificació i s'hi construïren espitlleres. Del segle XIV fins al XVI es van afegir capelles, una al mur nord i dues al mur sud. També al segle XVII es bastí una sagristia a l'angle nord-est. A l'interior del temple hi havia dos magnífics retaules i tres capelles. A l'inici de la Guerra Civil ho incendiaren tot. Posteriorment, l'absis va ser decorat amb unes boniques pintures. En una fornícula hi ha una imatge gòtica d'alabastre de la Mare de Déu de Cabrera.

Text: Joan Codina Bernaus
Fotos: Lluís Fernández López

BIBLIOGRAFIA

Catalunya Romànica, vol. V, la Selva.
Catalunya poble a poble, vol. 13, Edicions 62, 2005.
Fulletó de turisme de Tossa.
Viquipèdia, diferents articles.

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 231

24 de novembre de 2024

LA SELVA

TOSSA DE MAR

La vila i terme de Tossa de Mar és al final d'una vall abrupta, situada al mig del massís de Cadiretes-l'Ardenya, una zona on es van trobar assentaments d'època paleolítica. Ja molt més tard va ser ocupada, primer pels ibers i després pels romans. Dins el terme s'han trobat tres viles romanes, la més important de les quals és la dels Ametllers.

TOSSA DE MAR. Recinte emmurallat.

L'any 966 els comtes de Barcelona van fer donació al monestir de Santa Maria de Ripoll d'un alou denominat "Torsa", juntament amb els drets de pesca i de caça. Al cim del tossal ja existia una torre de guaita, lloc que, més tard es denominà *montis Guardini*. Al pas dels temps van passar diverses vicissituds sobre l'alou entre els comtes de Barcelona i el monestir. Finalment, el 1096 i 1097, els comtes van confirmar que l'alou i el seu port eren propietat del monestir. Això fou també confirmat per una butlla papal. Els drets de pesca van ser una font constant de conflictes entre el monestir i els pescadors, especialment dels que no eren de Tossa, però pescaven a les seves aigües, perquè es negaven a pagar els delmes. Això va perdurar segles, fins que el 1784 una carta reial de Carles III d'Espanya va suprimir aquest delme.

LA VILA VELLA

L'any 1187 l'abat de Ripoll fa bastir un petit edifici adossat a la torre de guaita, que anomenen castell de Guardini i un recinte emmurallat. Alhora concedeix una carta de població on s'indica que els futurs vilatans hauran de tenir una petita casa dintre de la zona closa i una de principal a fora. La vila que en sorgí era governada per tres persones: el castlà que vivia al castell i era cap militar, el batlle administrador de la justícia, i el batlle de sac que era el recaptador dels delmes. Els batlles vivien a la casa del governador o dels batlles, que actualment acull el Museu Municipal. La vila fortificada va servir de refugi, primer de l'atac de la flota francesa del 1285, i després i sobretot, pels atacs dels pirates barbarescos. A la fi del segle XVI, la pirateria va minvar molt i la vila va anar tenint un fort creixement fora muralles. L'any 1755 es bastí la nova església parroquial extramurs, d'estil neoclàssic.

La vila que sorgí es conserva pràcticament sencera. L'anomenen la Vila Vella. La muralla té merlets, camí de ronda i set torres rodones, de les quals tres són més grans i acabades amb corseres (matacans seguits a tot al voltant). Aquestes tres torres tenen noms propis. Mirant al mar, des de l'esquerra, la d'en Joanàs; la del costat de la porta d'entrada és la de les Hores o del Rellotge i la del costat del palau del governador, la del Codolar o de l'Homenatge. A aquestes torres s'hi accedeix des del camí de ronda, és a dir el camí que va per damunt de la muralla.

Mirant la muralla observem tres etapes diferents de construcció: la primera correspon a la primitiva edificació del segle XII; la segona a una reconstrucció del segle XIV -segurament que els merlets i les corseres són d'aquella època-; la tercera és de les restauracions del segle XIV, fins avui. L'obertura del costat de la torre d'en Joanàs és totalment artificial i moderna, perquè en el recinte hi havia una sola entrada o portal.

Entrant per aquest portal hi ha: la plaça d'Armes; la Casa des Sant Drap, del segle XIV, reformada tres-cents anys després; la Creu de Terme gòtica dels segles XIV-XV; el Palau del Batlle del segle XV; l'antic hospital, i les restes de l'antiga església de Sant

TOSSA. VIL·LA ROMANA DELS AMETLLERS. Aspecte d'un dels mosaics.

Vicenç, gòtica del segle XV, bastida damunt d'una primitiva romànica. Al cim del tossal, anomenat "mont Guardi", sobre les ruïnes del castell, s'hi va edificar el far el 1917.

VIL·LA ROMANA DELS AMETLLERS (TOSSA DE MAR)

És una de les més importants de l'antiga província de Tàrraco, va perviure des del segle I aC fins al VI dC. Era una explotació agrícola dedicada principalment al conreu de la vinya i a l'elaboració de vi, però també d'oli i de salaons, on a més hi ha la part noble residencial. Està situada al vessant oriental del turó de Can Magí, fet que va condicionar la seva distribució en dos nivells. Al superior es troba la luxosa part residencial, on vivien els propietaris, amb diferents estances amb bonics mosaics i un conjunt termal. Les peces més importants són al Museu Municipal que malauradament està tancat per obres. A l'inferior i separat per un mur de cinc metres, hi ha a la zona industrial com els magatzems i estances d'elaboració dels diferents productes.

SANT LLORENÇ DE MAÇANET DE LA SELVA

L'any 1002 el comte de Barcelona-Girona va cedir Maçanet al vescomte de Girona. El 1079 l'església es constituí com a parròquia, per tant, probablement, com que inicialment era d'estil llombard, fou construïda entre el 1040 i el 1075.